Názov tohto projektu je **ENABLE**.

ENABLE znamená:

Umožnenie začlenenia a prístupu k súdnictvu pre obžalovaných s mentálnym a psychosociálnym postihnutím.

Súdnictvo je vnútroštátny právny systém.

Ak niekto poruší zákon,

sudca rozhodne, čo sa s ním stane

v **súdnom systéme**.

Obžalovaní sú ľudia,

ktorí sú obvinení z porušovania zákona.

Niekedy, keď idú na súd a stretnú sa so sudcom,

budú mať so sebou odborníka na právo.

Hovorí sa mu **právnik**.

Ľudia s mentálnym a psychosociálnym postihnutím

si môžu vybrať, že budú radšej čítať dokumenty

v ľahko čitateľnom formáte.

V tomto dokumente ich budeme niekedy nazývať

ľudia s postihnutím, pretože sa to ľahšie číta.

Krátke vysvetlenie

V projekte ENABLE budeme hovoriť o:

- prístupe k súdnemu systému
- a spravodlivejších postupoch v súdnom systéme

pre ľudí s postihnutím.

Ľudia s postihnutím
sú niekedy súčasťou súdneho systému.
Môžu byť obvinení z porušenia zákona.
Alebo ich niekto požiada, aby hovorili o niekom inom,
kto je obvinený z porušenia zákona.
Jednanie s človekom, ktorý je obvinený z porušenia zákona,
sa nazýva **trestným konaním**.

Súdny systém nemusí byť nastavený
tak, aby vyhovoval potrebám ľudí s postihnutím.
Súdny systém môže byť pre
ľudí s postihnutím zložitý alebo traumatizujúci.
Traumatizujúci znamená, že ľudia s postihnutím naň môžu reagovať
strachom, úzkosťou, hnevom, depresiou alebo vinou.

Zákony musia zaistiť
rovnaký prístup k súdnictvu
(a tým aj k spravodlivosti)
pre všetkých.
Projekt ENABLE chce zabezpečiť:

- rovnaké zaobchádzanie,

- zapojenie,
- začlenenie,
- a spravodlivé zaobchádzanie

obžalovaných s postihnutím
v súdnom systéme.

Pre koho je projekt ENABLE určený?

Pre ľudí s mentálnym a psychosociálnym postihnutím,
ktorí sú zapojení do súdneho systému
a ktorí sa zúčastňujú súdneho konania.

Čo budeme v projektu ENABLE robiť?

Súdny systém by mal ľuďom s postihnutím poskytovať:

- informácie v prístupných formátoch (ako je ľahko čitateľný),
- prístupné technológie a informácie,
- kvalifikovaných právnikov a súdnych pracovníkov,
ktorí poznajú potreby ľudí s postihnutím,
- a podporných pracovníkov, ktorí rozumejú súdnemu systému
a môžu podporiť ľudí s postihnutím v súdnom konaní.

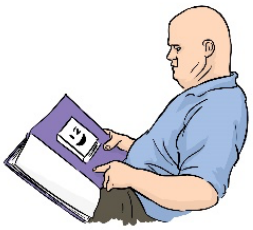

Čo je cieľom projektu ENABLE ?

Budeme podporovať rovnaký prístup k súdnemu systému.

Budeme hľadať spôsoby, ako zlepšiť
prístupnosť súdneho systému.

Máme 3 ciele:

- zlepšiť vedomosti ľudí
  pracujúcich v súdnom systéme o
  potrebách ľudí s postihnutím,
  najmä žien s postihnutím a ľudí žijúcich vo väzení.

- zlepšiť znalosti a porozumenie
  ľudí s postihnutím a ich potrieb
  medzi ľuďmi pracujúcimi v súdnom systéme.
  Patria medzi nich napríklad právnici, policajti, sudcovia a
  ďalší.

- zlepšiť prístup k právnym službám pre
  obžalovaných s postihnutím.
  To znamená hovoriť s ľuďmi pracujúcimi v súdnom systéme,
  ale tiež s ľuďmi, ktorí poskytujú podporu ľuďom s postihnutím
  a ďalšími ľuďmi v spoločnosti, ktorí môžu pomôcť.

Ako funguje projekt ENABLE?

- Urobíme prieskum.

Budeme sa rozprávať s obžalovanými s postihnutím
a ľuďmi, ktorí pracujú v súdnom systéme.

- Pripravíme príručku.

Príručka poskytne sudcom
a ďalším pracovníkom súdneho systému
informácie, ktoré potrebujú,
aby zaistili ľuďom s postihnutím,
že budú vypočutí a porozumejú súdnemu konaniu.

- Pripravíme špeciálny protokol.

Protokol je oficiálny postup alebo systém pravidiel.
Náš protokol pomôže ľuďom s postihnutím
v prístupe k súdnemu systému.

Dôležité

Chceme pomôcť obžalovaným s postihnutím.
Budeme spolupracovať s
odborníkmi z rôznych odborov:

- s advokátmi a inými právnikmi,
- s odborníkmi na práva ľudí s postihnutím,
- a s ďalšími ľuďmi so znalosťou súdneho systému a potrieb ľudí s postihnutím.

Do projektu sú zapojení ľudia
z krajín EÚ.
EU znamená Európska únia.
Ľudia a organizácie,
ktorí pracujú v projekte ENABLE
majú veľa skúseností a vedomostí.

- Centrum pre právne zdroje (Rumunsko),
- Fenacerci – Národná federácia družstiev sociálnej solidarity (Portugalsko),
- Fórum pre ľudské práva (Česká republika a Slovensko),
- Medzinárodná komisia právnikov - Európske inštitúcie (Belgicko),
- Nadácia KERA (Bulharsko),
- PIC – Právne stredisko pre ochranu ľudských práv a životného prostredia (Slovinsko),
- Confederación Plena Inclusión España (Španielsko) a
- Perspektívy duševného zdravia (Litva).

Projekt koordinuje medzinárodná organizácia Validity Foundation.

Viac informácii

Projekt sa riadi medzinárodnými a európskymi normami upravujúcimi prístup ľudí s postihnutím ku spravodlivosti. Niektoré ľahko čitateľné informácie sú k dispozícii na týchto odkazoch:

- Dohovor Organizácie spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím (články 4, 5, 9, 12, 13),
- Medzinárodne zásady a usmernenia pre prístup osôb so zdravotným postihnutím ku spravodlivosti,
- Stratégia Európskej únie pre práva osôb so zdravotným postihnutím na obdobie 2021–2030.

Viac informácií o projekte

Projekt ENABLE začal v septembri 2022.

Skončí v auguste 2024.

Európska únia pomáha projekt zaplatiť.

Číslo projektu je 101056701.

Umožnenie začlenenia a prístupu k spravodlivosti pre obžalovaných s mentálnym a psychosociálnym postihnutím (101056701 - ENABLE - JUST-2021-JACC).

Co-funded by the European Union

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však výhradne názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Európskej komisie. Európska únia ani orgán poskytujúci podporu za ne nenesú zodpovednosť

©Ilustrácie Peter Gaber (myPart Project) a archív

Zavod Risa.